

KATALOG PITANJA ZA TAKMIČENJE IZ HISTORIJE

(Pitanja su data okvirno i nikoga ne obavezuje njihova primjena na takmičenju)

1. Šta je feud, feudalac i kmet? Feud je zemljišni posjed, feudalac je pripadnik vladajuće klase u feudalizmu a kmet je ovisni seljak.
2. Kada je počela velika seoba naroda i koji su njeni uzroci? Velika seoba naroda počela je 375 godine. Uzroci seoba naroda su: prodor Huna u Evropu, prenaseljenost postojbina, privlačnost Rima, nedostatak obradivog zemljišta. Pokretači seoba su Huni a nosioci seoba su Germani.
3. Ko je osnovao Tolosadsku kraljevinu? Tolosadsku kraljevinu su osnovali Vizigoti. Angli i Sasi svoju kraljevinu su osnovali u Velikoj Britaniji.
4. Koju zemlju su naselili Franci i ko ih je ujedinio? Franci su naselili Galiju a franačka plemena ujedinio je Klodovik.
5. Koje dvije vladarske porodice (dinastije) su vladali Franačkom državom i pod kojim vladarom je doživjela svoj najveći uspon? Franačkom državom su vladali vladari iz dvije vladarske porodice: Merovinzi i Karolinzi. Najveći uspon Franačka država je doživjela u vrijeme vladavine Karla Velikog (768 – 814.) a on je osvojio sljedeće prostore: sjevernu Španiju, sjevernu Italiju, Bavarsku i Panonsku niziju.
6. Ko je senior? Senior je svaki feudalac koji dijeli zemlju uz obavezu vjernosti. Ko je vazal? Vazal je osoba koja dobija posjed i prima obavezu vjernosti (prvenstveno vojna služba).
7. Šta je renta? Renta je prihod koji je dobijao feudalac bez uloženog rada.
8. Navedi koje obaveze su imali kmetovi i u čemu su se one sastojale! a) radna obaveza (kuluk) podrazumijeva besplatan rad na feudalčevom dijelu posjeda; b) naturalna renta podrazumijeva davanje dijela žitarica, voća i povrća; c) novčana podrazumijeva plaćanje novcem; d) crkveni porez davanje 10% crkvi.
9. Kada i kako je Kršćanska crkva podijeljena odnosno kada je došlo do raskola? Kršćanska crkva je podijeljena 1054 godine na katoličku (zapadnu) sa sjedištem u Rimu i pravoslavnu (istočnu) sa sjedištem u Carigradu.
10. Navedi razloge crkvenog raskola 1054? Među sveštenstvom je došlo do razlika u tumačenju vjere i njene praktične primjene (prakse) a i lični interesi.
11. Više sveštenstvo u Katoličkoj crkvi su: biskupi, nadbiskupi i kardinali, a u Pravoslavnoj crkvi: episkopi, arhiepiskopi, mitropoliti i patrijarsi.
12. Ko je osvojio Bizantiju i koje godine? Bizantiju su 1453 godine zauzele Osmanlije, a Bizantija se još naziva i Istočno Rimsko Carstvo.
13. Kojim jezikom se govorilo u Bizantiji? U Bizantiji se govorilo grčkim jezikom. Najznačajniji arhitektonski spomenik Bizantije je Aja Sofija (Sveta Mudrost).
14. Kako se dijelilo stanovništvo arabije u ranom Srednjem vijeku? Stanovništvo Arabije tokom ranog srednjeg vijeka dijelilo se na: nomadske beduine i sjedilačko stanovništvo.
15. Ko su najveći muslimanski mislioci tokom ranog srednjeg vijeka? To su Ibn Sina (Avicena) i Ibn Rušd.
16. Od kada i do kada je trajao Srednji vijek? Srednji vijek je počeo 476 godine a te godine je palo Zapadno Rimsko carstvo Srednji vijek se završava 1492 godine a te godine je Kristofor Kolumbo otkrio Ameriku (upiši događaja koji se desio granične godine).
17. Kako se dijeli Srednji vijek? Srednji vijek se dijeli na tri perioda a to su: 1. rani srednji vijek , 2. razvijeni srednji vijek , 3. kasni srednji vijek .
18. Koga su Rimljani nazivali Barbarima? Rimljani su nazivali Barbarima sve narode koji su živjeli van granica Rimskog Carstva i koji nisu govorili grčkim i latinskim jezikom.
19. Šta označava pojam „Vrata naroda“? „Vrata naroda“ je prostor između (južno od) Urala i Kaspijskog jezera kroz koji su istočni narodi prolazili u velikim seobama..
20. Gdje je osnovana Burgundska kraljevina? Burgundska kraljevina je osnovana u Istočnoj Galiji (uz tok Rone).

21. Ko je, gdje i koje godine podijelio Franačku državu? 843 godine u Verdenu Karlovi potomci su međusobno podijelili Franačku državu. Raspadom franačke države, kasnije su nastale države: Njemačka, Italija i Francuska.
22. Šta je feudalna hijerarhija? To je društveni poredak na osnovu položaja društvenih slojeva, odnosno njihovog međusobnog odnosa nadređenosti – podređenosti.
23. Navedi hijerarhiju feudalnog društva (od vrha ka dnu). Vladar – krupni feudalac – sitni feudalac – kmet.
24. Šta je alodij? Alodij je posjed oslobođen svih davanja i dužnosti.
25. Šta je imunitet? Imunitet – povlastice pojedinih ličnosti prema vlastima ili zakonima.
26. Šta je Konstantinova darovnica i šta je sadržavala? Konstantinova darovnica je jedan od najpoznatijih falsifikata u historiji po kojem car Konstantin poklanja papi Silvestru I Zapadno Rimsko Carstvo.
27. Ko je sačinio ovaj falsifikat Konstantinove darovnice i ko je otkrio ovu prevaru? Falsifikat je sačinio papski dvor a prevaru su otkrili Lorenzo Vala i Nikolaus Kusanus u XV st.
28. Po čemu je bizantija dobila ime? Bizantija je dobila ime po grčkoj koloniji Bizantion koju su osnovali grci u VII st. p.n.e. (kojem stoljeću?).
29. Tokom historije grad grad Istanbul je nosio i druga imena. Navedi ih redoslijedom? Konstantinopolj – Carigrad – Istanbul.
30. Kada je Bizantija bila na vrhuncu moći? Bizantija je bila najmoćnija u doba cara Justinijana. Bizantija je tada obuhvatala sljedeće prostore: Egipat, Siriju, Palestinu, Malu Aziju, Balkansko poluostrvo, ostrva u istočnom dijelu Sredozemnog mora, Italiju, jug Španije, obalski pojas na sjeveru Afrike, te Siciliju, Sardiniju i Korziku.
31. Kojeg porijekla su Arapi i gdje su osnovali prvu državu? Arapi su narod semitskog porijekla. Arapska država je nastala na prostoru Arabijskog poluostrva u VII i VIII st.(kojem stoljeću?).
32. Kako se muslimani načešće dijele? Najčešća podjela muslimana je na: sunite i šiite.
33. Na osnovu čega je izvršena ta podjela? Na osnovu toga da li slijede samo učenje poslanika Muhameda ili slijede i učenje Alije.
34. Šta je Kuća mudrosti i gdje se nalazila? Kuća mudrosti je bila biblioteka, akademija i prevodilački centar. Osnovao ju je halifa Me'mun 830 godine u Bagdadu.
35. Šta su arabeske? Arabeske su stilske dekoracije zidova cvijećem i geometrijskim oblicima.
36. Navedi najpoznatije džamije i dvorce? To su:Kupola na stijeni (Jeruzalem), Velika džamija u Kordobi, dvorci Alhambra u Granadi i Alkazar u Sevilji.
37. Navedi glavne historijske izvore za ranu historiju srednjovjekovne Bosne? To su: 1. „De administrando imperio“ (O upravljanju carstvom) bizantskog cara i historičara Konstantina VII Porfirogeneta, 2. „Ljetopis popa Dukljanina“, 3. Jovan Kinam, 4. „ Gesta Hungarorum“ Simon de Keza, 5. Povelje.
38. Koje prostore je obuhvatala župa Usora i Soli i koji su važniji gradovi u toj oblasti? Župa Usora i Soli je obuhvatala donji tok rijeke Bosne i njene pritoke Usoru i Spreču, te na sjeveru prostor uz rijeku Savu. U njen sastav ulaze župe: Glaž, Ukrinica, Nenavište, Koraj, Modrina. Važniji gradovi bili su: Tešanj, Doboj,Zvornik, Srebrenik, Dobor.
39. Šta je plemenita baština? Plemenita baština je osnovni oblik zemljišnog posjeda u srednjovjekovnoj Bosni. Bosanski vladar dodjeljivao je zemlju feudalcu, kao nagradu za vjernu službu, u potpuno vlasništvo i s pravom nasljeđivanja. Nosioci prava vlasništva nad takvim zemljišnim posjedom, nisu bili pojedinci, nego čitavi vlastelinski rodovi. Takav zemljišni posjed u bosanskom feudalizmu nazivao se plemenitom baštinom.
40. Kako se naziva državno saborno tijelo u srednjovjekovnoj Bosni? Najčešći naziv državnog sabora u srednjovjekovnoj Bosni bio je stanak.
41. Ko je učestvovao u radu Stanka? U radu Stanka učestvovali su pripadnici vlastele i vladar.
42. Ko je bio najznačajniji vladar u dosadašnjoj historiji Bosne? Najznačajniji vladar u cijeloj historiji Bosne bio je Tvrtko I Kotromanić a vladao je od 1353 godine do 1391 godine.
43. Kada je nastala Povelja Kulina bana i koje strane su je potpisale? Povelja Kulina bana potiče iz 29.8.1189. (dan,mjesec,godina). Sklopljena je između bana Kulina i dubrovačkog kneza Krvaša.
44. Ko je rodonačelnik dinastije Kotromanića? Rodonačelnik dinastije Kotromanića je ban Prijezda.

45. Koji je bio najznačajni i najbolje utvrđeni grad u srednjovjekovnoj Bosni i gdje se nalazi? Najznačajniji i najbolje utvrđeni grad srednjovjekovne Bosne je Bobovac i nalazi se u blizini današnjeg grada Kaknja.
46. Kako tačno glasi naziv zvanja koje je nosio kralj Tvrtko? Naslov kraljevske titule Tvrtka I Kotromanića iz 1390 godine glasi: „Kralj Srbije, Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Primorja“.
47. Kada je osvojena srednjovjekovna Bosna i koji vladar je to učinio? Srednjovjekovna Bosna pala je pod vlast Osmanlija 1463 godine a osvojio ju je sultan Mehmed II Osvajač (El Fatih).
48. Kako se dijelila vlastela u srednjovjekovnoj Bosni? Dijelila se na: velmože, vlastelu i vlasteličice.
49. Najznačajnije feudalne porodice bile su: Kotromanići, Hrvatinići u Donjim krajevima, Pavlovići u istočnoj Bosni i Kosače u Humu.
50. Koje vladarske titule su nosili bosanski vladari? Bosanski vladari su nosili titule: ban i od 1377 godine titula kralj.
51. Kako se zvao prvi poznati vladar srednjovjekovne Bosne a kako posljednji? Prvi, imenom poznati, vladar Bosne bio je ban Borić a posljednji kralj bio je Stjepan Tomašević.
52. Šta je povelja? Povelja je isprava sastavljena u određenom obliku, kojom vladar sklapa neki ugovor ili dodjeljuje povlastice i imanja.
53. Kada i gdje je potpisana abjuracija na Bilinom polju? Sastanak na Bilinom polju održan je 8.4.1203. (dan,mjesec,godina). Na njemu su se sastali Kulin ban i 7 bogumilskih prvaka: Ljuben, Ljubin, Dragiša, Dragota, Pribiša, Radoš i Vladoš sa papinim izaslanikom Ivanom de Kazamarisom i dogovorili su se da će ubuduće živjeti po odredbama Rimske crkve i o tome potpisali Bilinopoljsku izjavu .
54. Navedi glavne historijske izvore za Bosnu u XIII stoljeću! To su: papske bule, ugarske povelje, domaće povelje (povelje bana Mateja Ninoslava), „Historia Salonitana“ od Tome Arhidakona, savremenika bana Ninoslava.
55. Koje krajeve je osvojio Tvrtko I Kotromanić? Tvrtko I je uspostavio granice „Velike Bosne“ što se prostirala od Zadra do Kotora, od Lima i Morače do Une, te od Save do Korčule i Hvara. 1390 godine pored Srbije i velikog dijela Zete (Crna Gora), postao je gospodar i kralj Hrvatske i Dalmacije.
56. Na koji način je Tvrtko I postao kralj Srbije? Kada je umro Uroš IV sa kojim je izumrla dinastija Nemanjića, Tvrtko I je istakao svoje legitimno pravo da zasjedne na srpsko prijestolje. On je bio najbliži krvni srodnik Nemanjića pošto je njegov djed Stjepan Kotroman bio oženjen Nemanjićkom princezom Jelisavetom (Elizabeta), tj. kćerkom kralja Dragutina. Tako je Tvrtko I postao i kralj Srbije.
57. Hronološki (tačno po redu) navedi sve vladare koji su vladali Bosnom od smrti Tvrtka I pa do pada Bosne: Stjepan Dabiša, Jelena Gruba, kralj Ostoja, Tvrtko II, Ostoja, Stjepan Ostojić, Tvrtko II, Stjepan Tomaš, Stjepan Tomašević.
58. Kada i kako nastaje Hercegovina? Stjepan Vukčić Kosača ima vrlo jak uticaj na području Huma te 1448. daje sebi titulu Herceg i po toj tituli ovaj dio Bosne postaje poznat kao Hercegovina.

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

I TEST

Prezime i ime _____ Razred _____ Datum _____

Dopuni rečenicu

1. U pisanim izvorima Bosnu prvi put spominje bizantijski car _____
u djelu _____ 4

2. Objasni naziv imena Bosna.
_____ 4

3. Odakle potiče naziv Hercegovina?
_____ 4

4. U ponuđenim godinama vladavine navedi ime bosanskih vladara.

1443- 1461 _____

1353- 1391 _____ 6

1461- 1463 _____

5. Kako se naziva prvi poznati bosanski vladar? _____ 2

6. Navedi ime jedine žene koja je vladala Bosnom: _____ 2

7. U ponuđenim odgovorima zaokruži bosanske kraljeve.

Kulin ban Karlo Veliki Stjepan Ostojić Justinijan

Stjepan II Kotromanić Tvrtko II Kotromanić Stjepan Tomaš 3

Stjepan Dabiša Mehmed II Osvajač Matej Ninoslav

Dopuni rečenicu

8. Tri moćne feudalne porodice u srednjovjekovnoj Bosni su: Hrvatinići- gospodari _____ i _____
_____ vladali su južnim oblastima bosanske države. 6

9. Šta predstavlja vjerna služba? _____
_____ 4

Zaokruži titule bosanskih feudalaca

10. a) knez b) kmet c) vojvoda
d) ban e) grof f) veliki vojvoda 3

Dopuni rečenicu

11. Original Povelje Kulina bana nalazi se u _____, a napisan je pismom _____. 4
12. Zaokruži pod kojim nazivima se sve pojavljuje ime stanka? 3
a) sav rusag bosanski b) skup c) Hercegovina
d) sva Bosna e) sav rusag f) zbor
13. Koje vjere su prisutne u srednjovjekovnoj Bosni? _____ 3

14. Koje privredne grane su nosioci cjelokupne privrede Bosne kroz srednji vijek? _____ 4
15. Koji je razlog naglog razvoja rudarstva u srednjovjekovnoj Bosni? Izaberi odgovor! 2
a) zabrana izvoza plemenitih metala iz Španije
b) nestašica plemenitih metala u Evropi
c) uvođenje monete od plemenitih metala
16. Koje rude čine osnovu rudarstva u srednjovjekovnoj Bosni? Izaberi tačane odgovore i zaokruži slovo ispred. 5
a) zlato d) olovo
b) srebro e) bakar
c) željezo f) boksit
17. Zaokruži najvažnije rudnike u srednjovjekovnoj Bosni. 5
a) Ostružnica e) Travnik
b) Jajce f) Olovo
c) Kreševo g) Maglaj
d) Srebrenica h) Fojnica
18. Navedi organizaciju Crkve bosanske. _____ 6

- Gdje su se nalazili dvorovi bosanskih vladara? _____

19. Šta su stećci? _____
20. U navedenim ponudama izdvoj nazive za stećke i zaokruži ih.

bilig	mašet
kuća	mramorje
cigla	grbovnik
zgrada	piramida
kami	zlamenje

21. Nabroj četiri pismena sistema koji se susreću u srednjovjekovnoj Bosni.

22. Koje prostore osvajaju Osmanlije na jugoistoku Evrope do 1463 godine?

23. Kada se dešavaju prvi osmanski upadi u Bosnu. Izaberi tačan odgovor.

a) 1243; 1248 d) 1386; 1388

b) 1324 e) 1413; 1417

Dopuni rečenicu

28. Prodor Osmanlija zatekao je bosanskog kralja Stjepana Tomaševića u _____

nakon čega se spasio bijegom u _____ gdje je zarobljen i na kraju sa vlastelom pogubljen.

29. Navedi uzroke slabljenja bosanske države u posljednim godinama njene samostalnosti.

30. Koje godine dolazi do pada srednjovjekovne Bosne? _____

1..Kada počinje srednji vijek? _____

2.Kome su kmetovi bili dužni plaćati porez? _____

3.Kada i ko je Rimsko carstvo podijelio na dva dijela? _____

4.Ko je i kada prvi put zauzeo Carigrad? _____

5.Pored datuma upiši događaje značajne za historiju islama:

571.godina _____,

610.godina _____,

622.godina _____.

6.Kada je došlo do crkvenog raskola i zbog čega? _____

7.Dopuni rečenicu!

29.08.1189.godine izdata je _____.

8.Kako se zvala kraljevska dinastija u srednjovjekovnoj Bosni?_____

9.Kada je Bosna postala Kraljevina?_____

10.Navedi pisma koja su se koristila na području srednjovjekovne Bosne:

_____, _____, _____ i _____.

11.Sta su stećci?_____

12.U doba feudalne anarhije u Bosni su se isticale moćne porodice

_____, _____, _____ i _____.

13.Dopuni rečenicu!

Posljednji bosanski kralj_____ pogubljen je u _____, _____ godine,a njegova smrt

Stjepan Tomašević

Jajcu

1463.

označila je _____.

Pad srednjovjekovne Bosanske države

14.Dopuni rečenicu!

Sultan_____ je _____ godine zauzeo Carigrad koji se od tada naziva_____.

1. Ako smatraš da je tvrdnja tačna, zaokruži T, a ako smatraš da nije, slovo N!

a) Isus Krist se rodio u Rimu T N

b) Kada se Isus pojavio, Jevreji su povjerovali da je on Mesija. T N

c) Kršćani dijele Bibliju na: Stari i Novi zavjet. T N

d) Car Konstantin je na Nikejskom koncilu priznao slobodno ispovijedanje kršćanstva. T N

e) Godine 1054. Crkva se podijelila na Katoličku i Pravoslavnu. T N

odgovor: a) N b) N c) T d) N e) T

2. Zaokruži tačan odgovor!

Muhamed se rodio:

- a) u Meki 571. g.
- b) u Medini 610. g.
- c) u Bagdadu 622. g.
- d) u Meki 632. g.

Odgovor : a)

3. Stavljajući brojeve od 1 do 8, hronološki poredaj sljedeće događaje!

_____Seoba muslimana iz Meke u Medinu.

_____Crkveni sabor u Nikeji.

_____Arapsko osvajanje Španije.

_____Prvi Križarski rat.

- _____Krunisanje Karla Velikog.
- _____Potpisivanje Vormskog konkordata.
- _____Početak vladavine cara Justinijana.
- _____Krunisanje Otona I u Rimu.

Odgovor: 3,1,4,7,5,8,2,6

4. Zaokruži tačan odgovor!

Zajednički sveti grad Jevreja, muslimana i kršćana je:

- a) Meka b) Carigrad c) Jerusalem d) Rim

Odgovor: c)

5. Zaokruži tačan odgovor!

Potpisivanje Vormskog konkordata 1122. godine označava:

- a) sklapanje saveza između Mlečana i križara.
- b) Stupanje na vlast Otona I.
- c) Kraj borbe za investituru između cara i pape.
- d) Kraj Četvrtog križarskog rata.

Odgovor : c)

6. Izbaci uljeza !

maniheji, katari, patareni, franjevci, albižani, valdenzi i bogumili

Odgovor : franjevci

7.Osnovno obilježje skolastičke nauke je:

- a) eksperiment i iskustvo
- b) poštivanje autoriteta, svetih pisama i djela crkvenih otaca, te antičkih pisaca.

Odgovor: b)

8.Skolastičkom učenju usprotivio se :

- a) Toma Akvinski b) Albert Veliki c) Rodžer Bekon

odgovor: c)

9. Izbaci uljeza !

Bolonja, Sorbona, Oksford, Kembridž, Bagdad, Prag, Salerno, Krakov

Odgovor: Bagdad

10. U četvrtom križarskom ratu križari su osvojili _____, godine _____ i

Carigrad

1204.

dali mu naziv _____carstvo.

Latinsko

11. Objasni pojam investitura? _____

Odgovor : Ceremonija kojom se određeno lice zvanično postavlja na neki položaj uz dodjeljivanje feudalnog posjed

12. Sljedeće staleže poredaj prema hijerarhiji:

plemstvo, svećenstvo, kmetovi, građanstvo, kralj

Odgovor : kralj, plemstvo, svećenstvo,građanstvo,kmetovi

13.Objasni pojmove :

Gilde ili hanze _____

Odgovor: trgovačka udruženja

Esnafi ili cehovi_____

Odgovor: udruženja zanatlija iste vrste (struke)

14. Poveži tačne pojmove :

a) Franjo Asiški	b) propovijedanje katoličkog učenja	c) dominikanci
d) Dominik Guzman	e) propovijedanje siromaštva	f) franjevci

Odgovor: a , e, f i d , b , c

15. Zaokruži tačnu tvrdnju :

Staleške monarhije su nastale u : a) ranom feudalizmu, b) razvijenom feudalizmu, c) kasnom feudalizmu

Odgovor : b)

16. Prve teritorijalno-političke organizacije Slavena bile su _____

Sklavinije

17. Dopuni rečenicu:

Prvi podaci o srednjovjekovnoj Bosni potječu još iz_____stoljeća.

X

Tada, bizantijski car i pisac_____u svom djelu_____

Konstantin Porfirogenet

_____spominje _____kao zemlju koja se

De administrando imperio (O upravljanju carstvom) Bosnu

prostire oko_____, te gornjeg i srednjeg toka _____rijeke.

izvora

istoimene

18. Nabroj područja koja su se nalazila u sastavu srednjovjekovne bosanske države?

Odgovor : grad Salines (sjedište župe Soli),Travunija(Trebinje),Zahumlje,Paganija(Neretljanska oblast),Pljevska, Imotska i Livanjska župa

19. Objasni pojam baštine u srednjovj. Bosni?

Odgovor: Osnovni oblik zemljišnog posjeda u srednjovjekovnoj Bosni bila je baština

20. Poveži velikaške porodice sa mjestom u kojem su vladali:

Hrvatinići	Hum
Pavlovići	Donji Krajevi
Kosače	istočna Bosna

Odgovor: Hrvatinići – Donji Krajevi , Pavlovići – Istočna Bosna, Kosače - Hum

21. Izbaci uljeza !

Kraljeva Sutjeska,Bobovac, Zvornik, Jajce

Uljez je _____ zašto? _____

Zvornik ostali gradovi su bili boravišta bosanskih kraljeva.

22. Navedi granice bosanske države u vrijeme bana Kulina.

Odgovor: Od Drine na istoku do Grmeča na zapadu, sa oblastima Bosnom, Usorom, Soli i Donjim Krajevima oko Sane

23. Kada je potpisana Povelja Kulina bana i o čemu ona govori?

Odgovor: Potpisana je 29.avgusta 1189. godine i to je trgovački ugovor o slobodnoj trgovini i poslovnoj saradnji između Bosne i Dubrovnika

24. U čemu se ogleda značaj Kulinove povelje za bosansku državnost?

Odgovor: Ona predstavlja prvi poznati međunarodni ugovor Bosne

25. Zaokruži tačan datum:

Bilinopoljska izjava potpisana je a) 7. marta 1203.godine, b) 8. aprila 1203. godine, c) 8. aprila 1204.

Odgovor: b)

26. Poredaj prema crkvenoj hijerarhiji svećenstvo Crkve bosanske :

Starci, did, gosti

Odgovor: did, gosti, starci

27. Pored Crkve bosanske u Bosni su djelovale i druge crkve, koje?

Odgovor: Katolička i pravoslavna crkva

28. Dolazak dominikanaca u Bosnu veže se za _____godinu, a dolazak franjevac za _____godinu.

1233.

1291.

29. Imenima vladara pripoji odgovarajući period vladavine!

ban Kulin 1443-1461.

kralj Stjepan Tomaš 1353-1391.

kralj Tvrtko I 1180-1204.

Odgovor : ban Kulin (1180-1204) kralj Stjepan Tomaš (1443-1461) kralj Tvrtko I (1353 – 1391)

30. Zaokruži tačne odgovore i dopuni rečenice!

Titulu hercega 1448. godine uzeo je:

a) Hrvoje Vukčić, b) Stjepan Vukčić Kosača, c) Sandalj Hranić, d) Radoslav Pavlović

odgovor: b)

31. Krunisanje Tvrtka I za kralja bilo je _____godine. **Odgovor 1377.**

32. Gdje se javljaju najpoznatiji bosanski rudnici ?

Odgovor: u Ostružnici kod Fojnice , Srebrenici , u Fojnici, Busovači , Kreševu.

33. Nabroj bar pet proizvoda koji su se u srednovjekovnoj bosanskoj državi:

a) uvozili _____
luksuzna roba (nakit, odjeća, staklo, začini, oružje)

b) izvozili _____
stočarski proizvodi, med, žito, srebro, olovo, bakar,...

34. Ko je prvi i gdje kovao novac u srednjovjekovnoj Bosni?

Odgovor : ban Stjepan II Kotromanić je kovao vlastiti novac u Fojnici.

35. Objasni šta su : Stećci _____

Stećci su kameni nadgrobni spomenici

36. Koje se likovne figure i natpisi najčešće nalaze na stećcima?

Odgovor : Biljni i geometrijski motivi, scene lova i igara, likovi ljudi i životinja, vjerski simboli, viteški turniri, grbovi – su likovne figure, u natpisima se navodi ko leži, kojeg je roda , čime se bavio, ko je isklesao stećak,...

Osvojeno bodova _____

Ocjena _____

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

II TEST

Prezime i ime _____ Razred _____ Datum _____

1. Feud je _____, feudalac je _____ a kmet je _____ 3
 2. Velika seoba naroda počela je _____ god. Uzroci seoba naroda su: _____. Pokretači seoba su _____ a nosioci seoba su _____ 6
 3. Tolosadsku kraljevinu su osnovali _____. Angli i Sasi svoju kraljevinu su osnovali u _____. 2
 4. Franci su naselili _____ a franačka plemena ujedinio je _____. 2
 5. Franačkom državom su vladali vladari iz dvije vladarske porodice: _____ i _____. Najveći uspon Franačka država je doživjela u vrijeme vladavine _____ a on je osvojio sljedeće prostore: _____ 6
 6. Ko je senior? _____. Ko je vazal? _____. 4
 7. Šta je renta? _____. Navedi koje obaveze su imali kmetovi i u čemu su se one sastojale! _____ 6
 8. Kršćanska crkva je podijeljena _____ godine na _____ sa sjedištem u _____ i _____ sa sjedištem u _____. Navedi razloge crkvenog raskola! _____ 8
 9. Više sveštenstvo u Katoličkoj crkvi su: _____, a u Pravoslavnoj crkvi: _____. 4
 10. Bizantiju su _____ godine zauzele Osmanlije, a Bizantija se još naziva i _____. 2
 11. U Bizantiji se govorilo _____ jezikom. Najznačajniji arhitektonski spomenik Bizantije je _____. 2
 12. Stanovništvo Arabije tokom ranog srednjeg vijeka dijelilo se na: _____ 2
 13. Najveći muslimanski mislioci tokom ranog srednjeg vijeka su _____ 4
- Srednji vijek je počeo _____ godine a te godine je palo _____ (upiši ime događaja koji se desio te godine!). Srednji vijek se završava _____ godine a te godine je _____ (upiši ime događaja koji se desio te godine !). 4
- Srednji vijek se dijeli na tri perioda a to su: 1. _____, 2. _____, 3. _____. 3

14. Koga su Rimljani nazivali Barbarima? _____ 2
-
15. „Vrata naroda“ su _____ .2
16. Burgundska kraljevina je osnovana u _____ . 2
17. Ko je, gdje i koje godine podijelio Franačku državu? _____
_____ Raspadom franačke države, kasnije su nastale države _____ . 6
18. Šta je feudalna hijerarhija? _____ Opiši
_____ hijerarhiju feudalnog društva (od vrha ka dnu!). _____ . 10
19. Šta je alodij? _____ . Šta je imunitet? _____ . 4
20. Šta je Konstantinova darovnica i šta je sadržava _____ 4
_____ .Ko je sačinio ovaj falsifikat i ko je otkrio ovu prevaru? _____ .2
21. Bizantija je dobila ime po _____ koju su osnovali grci u _____
p.n.e. (kojem stoljeću?). Tokom historije grad je nosio i druga imena. Navedi ih! _____ 4
22. Bizantija je bila najmoćnija u doba cara _____ . Bizantija je tada obuhvatala
sljedeće prostore: _____ 6
23. Arapi su narod _____ porijekla. Arapska država je nastala na
prostoru _____ u _____ st.(kojem stoljeću?). Najčešća podjela muslimana je na: _____ . 6
24. Šta je Kuća mudrosti i gdje se nalazila? _____ 4

25. Šta su arabeske? _____ . 4

26. Navedi najpoznatije džamije i dvorce! To su: _____ 6

27. Ispravi netačne navode i napiši tačnu rečenicu!
Godine 736. Pipin Pobožni je porazio Burgunde u Italiji i tu je nastala Papska država.
28. Navedi glavne historijske izvore za ranu historiju srednjovjekovne Bosne! To su: _____
_____ 4
29. Koje prostore je obuhvatala župa Usora i Soli i koji su važniji gradovi u toj oblasti?

_____ 6
30. Šta je plemenita baština? _____ 4

28. Najčešći naziv državnog sabora u srednjovjekovnoj Bosni bio je: _____ 2
29. Ko je učestvovao u radu Stanka? _____ .2
30. Najznačajniji vladar u cijeloj historiji Bosne bio je _____ a
vladao je od _____ godine do _____ godine. 2

31. Povelja Kulina bana potiče iz_____. (dan,mjesec,godina). Sklopljena je između _____ 2
32. Ko je rodonačelnik dinastije Kotromanića? _____ 2
33. Najznačajniji i najbolje utvrđeni grad srednjovjekovne Bosne je_____ 2
34. Naslov kraljevske titule Tvrtka I Kotromanića iz 1390 godine glasi: _____ 4
35. Srednjovjekovna Bosna pala je pod vlast Osmanlija _____godine a osvojio ju je sultan _____ 4
36. Kako se dijelila vlastela u srednjovjekovnoj Bosni? Dijelila se na: _____ 3
37. Najznačajnije feudalne porodice bile su: _____ . 3
38. Koje vladarske titule su nosili bosanski vladari? _____ 3
39. Prvi,imenom poznati, vladar Bosne bio je _____ a posljednji kralj bio je _____ 2
40. Šta je povelja? _____ 4
41. Sastanak na Bilinom polju održan je _____(dan,mjesec,godina). Na njemu su se sastali i dogovorili su se _____ 4
42. Navedi glavne historijske izvore za Bosnu u XIII stoljeću! To su: _____ 4
43. Koje krajeve je osvojio Tvrtko I Kotromanić? _____ 4
44. Na koji način je Tvrtko I postao kralj Srbije? _____ .4
45. Hronološki (tačno po redu) navedi sve vladare koji su vladali Bosnom od smrti Tvrtka I pa do pada Bosne: _____ 8
46. Kada i kako nastaje Hercegovina? _____ 4

Osvojeno bodova_____

Ocjena_____

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

III TEST

Prezime i ime _____ Razred _____ Datum _____

Dopuni rečenicu

1. U pisanim izvorima Bosnu prvi put spominje bizantijski car _____ u djelu _____. 2
2. Odakle potiče naziv Hercegovina? _____ 2
3. U ponuđenim godinama vladavine navedi ime bosanskih vladara.
1443- 1461	_____	
1353- 1391	_____	3
1461- 1463	_____	
4. Kako se naziva prvi poznati bosanski vladar?_____ 1
- 5 .Navedi ime jedine žene koja je vladala Bosnom:_____ 1
6. U ponuđenim odgovorima zaokruži bosanske kraljeve.
Kulin ban	Karlo Veliki	Stjepan Ostojić	Justinijan	4
Stjepan II Kotromanić	Tvrtko II Kotromanić	Stjepan Tomaš		
Stjepan Dabiša	Mehmed II Osvajač	Matej Ninoslav		
7. Dopuni rečenicu :Tri moćne feudalne porodice u srednjovjekovnoj Bosni su: Hrvatinići- gospodari _____, Pavlovići- gospodari istočne Bosne i _____ vladali su južnim oblastima bosanske države. 3
8. Šta predstavlja vjerna služba?_____ 2
9. Zaokruži titule bosanskih feudalaca
a) knez	b) kmet	c) vojvoda	
	d) ban	e) grof	f) veliki vojvoda 3
10. Dopuni rečenicu: Grb srednjovjekovne Bosne: Štit sa _____ i _____ raspoređenih u _____ polja smatra se da je porodični grb _____. 4
- 11.Kako se zove prvi pisani dokument srednjovjekovne Bosne?_____ 2
- 12 .Original Povelje Kulina bana nalazi se u _____, a napisan je pismom _____ i _____. 3
- 13.Zaokruži pod kojim nazivima se sve pojavljuje ime stanka?
a) sav rusag bosanski	b) skup	c) Hercegovina	4

14. Koje vjere su prisutne u srednjovjekovnoj Bosni? _____

3

16. Koje privredne grane su nosioci cjelokupne privrede Bosne kroz srednji vijek? _____

4

17. Koji je razlog naglog razvoja rudarstva u srednjovjekovnoj Bosni? Izaberi odgovor!

a. zabrana izvoza plemenitih metala iz Španije

b. nestašica plemenitih metala u Evropi

1

c. uvođenje monete od plemenitih metala

18. Koje rude čine osnovu rudarstva u srednjovjekovnoj Bosni? Izaberi tačan odgovor i zaokruži slovo ispred.

d. zlato

d) olovo

e. srebro

e) bakar

5

f. željezo

f) boksit

19. Zaokruži najvažnije rudnike u srednjovjekovnoj Bosni.

g. Ostružnica

e) Travnik

h. Jajce

f) Olovo

5

i. Kreševo

g) Maglaj

j. Srebrenica

h) Fojnica

20. Navedi organizaciju Crkve bosanske. _____

4

21. Gdje su se nalazili dvorovi bosanskih vladara? _____

4

22. Šta su stećci? _____

2

23. U navedenim ponudama izdvoj nazive za stećke i zaokruži ih.

- bilig

- mašet

- kuća

- mramorje

- cigla

- grbovnik

5

- zgrada

- piramida

- kami

- zlamenje

24. Nabroj četiri pismena sistema koji se susreću u srednjovjekovnoj Bosni.

4

25. Koje prostore osvajaju Osmanlije na jugoistoku Evrope do 1463 godine?

3

26. Kada se dešavaju prvi osmanski upadi u Bosnu. Izaberi tačan odgovor.

a)1243; 1248 d) 1386; 1388 c)1324 d) 1413; 1417 e) 1356; 1362 f) 1423

Dopuni rečenicu

28. Prodor Osmanlija zatekao je bosanskog kralja Stjepana Tomaševića u _____
_____, nakon čega se spasio bijegom u _____ 2
_____gdje je zarobljen i na kraju sa vlastelom pogubljen.
29. Navedi uzroke slabljenja bosanske države u posljednim godinama njene
samostalnosti. _____

_____ 3
- 1.Kada počinje srednji vijek? _____
_____ 2
- 2.Kome su kmetovi bili dužni plaćati porez? _____
_____ 4
- 3.Kada i ko je Rimsko carstvo podijelio na dva dijela? _____
_____ 2
- 4.Ko je i kada prvi put zauzeo Carigrad? _____
_____ 2
- 5.Pored datuma upiši događaje značajne za historiju islama:
571.godina _____,
610.godina _____ i 3
622.godina _____.
- 6.Kada je došlo do crkvenog raskola i zbog čega? _____
_____ 2
- 7.Dopuni rečenicu! 29.08.1189.godine izdata je _____ 1
- 8.Kako se zvala kraljevska dinastija u srednjovjekovnoj Bosni? _____
_____ 1
- 9.Kada je Bosna postala Kraljevina? _____
_____ 1
- 10.Navedi pisma koja su se koristila na području srednjovjekovne Bosne:
_____ 4

11.Sta su stećci?_____1

12.U doba feudalne anarhije u Bosni su se isticale moćne porodice
_____3

13.Dopuni rečenicu!

Posljednji bosanski kralj_____pogubljen je u _____,
_____ godine,a njegova smrt označila je _____3

14.Dopuni rečenicu!

Sultan_____je _____ godine zauzeo Carigrad koji se od tada naziva_____.
_____3

1. Ako smatraš da je tvrdnja tačna, zaokruži T, a ako smatraš da nije, slovo N!

a) Isus Krist se rodio u Rimu	T	N	
b) Kada se Isus pojavio, Jevreji su povjerovali da je on Mesija.	T	N	5
c) Kršćani dijele Bibliju na: Stari i Novi zavjet.	T	N	
d) Car Konstantin je na Nikejskom koncilu priznao slobodno ispovijedanje kršćanstva.	T	N	
e) Godine 1054. Crkva se podijelila na Katoličku i Pravoslavnu.	T	N	

2. Zaokruži tačan odgovor! Muhamed se rodio:

- a) u Meki 571. b) u Medini 610. g. c) u Bagdadu 622. d) u Meki 632. g. 1

3. Stavljajući brojeve od 1 do 8, hronološki poredaj sljedeće događaje!

- _____Seoba muslimana iz Meke u Medinu.
- _____Crkveni sabor u Nikeji.
- _____Arapsko osvajanje Španije.
- _____Prvi Križarski rat. 8
- _____Krunisanje Karla Velikog.
- _____Potpisivanje Vormskog konkordata.
- _____Početak vladavine cara Justinijana.
- _____Krunisanje Otona I u Rimu.

4. Zaokruži tačan odgovor!

Zajednički sveti grad Jevreja, muslimana i kršćana je: 1

- a) Meka b) Carigrad c) Jerusalem d) Rim

5. Zaokruži tačan odgovor! Potpisivanje Vormskog konkordata 1122. godine označava:

- a) sklapanje saveza između Mlečana i križara. 1
- b) Stupanje na vlast Otona I.

c) Kraj borbe za investituru između cara i pape.

6.Osnovno obilježje skolastičke nauke je:

c) eksperiment i iskustvo

d) poštivanje autoriteta, svetih pisama i djela crkvenih otaca, te antičkih pisaca. 1

7.Skolastičkom učenju usprotivio se :

a) Toma Akvinski b) Albert Veliki c) Rodžer Bekon 1

8. U četvrtom križarskom ratu križari su osvojili _____, godine_____ i

dali mu naziv _____carstvo. 3

9. Objasni pojam investitura? _____
_____ 2

10. Sljedeće staleže poredaj prema hijerarhiji:

plemstvo, svećenstvo, kmetovi, građanstvo, kralj

13.Objasni pojmove :

Gilde ili hanze _____

Esnafi ili cehovi _____ 2

14. Poveži tačne pojmove :

a) Franjo Asiški b) propovijedanje katoličkog učenja c) dominikanci 2

d) Dominik Guzman e) propovijedanje siromaštva f) franjevci

15. Zaokruži tačnu tvrdnju :

Staleške monarhije su nastale u : a) ranom feudalizmu, b) razvijenom feudalizmu, c) kasnom feudalizmu 1

16. Prve teritorijalno-političke organizacije Slavena bile su _____ 1

Osvojeno bodova_____

Ocjena_____

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

IV TEST

Prezime i ime _____ Razred _____ Datum _____

Prvi podaci o srednjovjekovnoj Bosni potječu još iz _____ stoljeća.

Tada, bizantijski car i pisac _____ u svom djelu _____
_____ spominje _____ kao zemlju koja se 6
prostire oko _____, te gornjeg i srednjeg toka _____ rijeke.

2. Objasni pojam baštine u srednjovj. Bosni?

_____ 2

3. Poveži velikaške porodice sa mjestom u kojem su vladali:

Hrvatinići	Hum	
Pavlovići	Donji Krajevi	3
Kosače	istočna Bosna	

4. Navedi granice bosanske države u vrijeme bana Kulina.

_____ 4

5. Kada je potpisana Povelja Kulina bana i o čemu ona govori?

_____ 2

6. Zaokruži tačan datum:

Bilinopoljska izjava potpisana je a) 7. marta 1203.godine, b) 8. aprila 1203. godine, c) 8. aprila 1204. 1

7. Ko je bio na čelu Crkve bosanske te kako su se zvali vjernici ?

_____ 3

8. Pored Crkve bosanske u Bosni su djelovale i druge crkve, koje?

_____ 2

9. Dolazak dominikanaca u Bosnu veže se za _____ godinu, a dolazak franjevac za _____ god. 2

10. Imenima vladara pripoji odgovarajući period vladavine!

ban Kulin	1443-1461.	
kralj Stjepan Tomaš	1353-1391.	3
kralj Tvrtko I	1180-1204.	

11. Zaokruži tačne odgovore i dopuni rečenice!

Titulu hercega 1448. godine uzeo je:

- a) Hrvoje Vukčić, b) Stjepan Vukčić Kosača, c) Sandalj Hranić, d) Radoslav Pavlović 1
12. Krunisanje Tvrtka I za kralja bilo je _____ godine. 1
13. Gdje se javljaju najpoznatiji bosanski rudnici ?
_____ 4
14. Nabroj bar pet proizvoda koji su se u srednovjekovnoj bosanskoj državi:
uvozili _____
izvozili _____ 5
15. Ko je prvi i gdje kovao novac u srednjovjekovnoj Bosni?
_____ 2
16. Objasni šta su : Stećci _____ 2
17. Šta su nekropole i gdje ih najviše ima?
_____ 4
18. Poredaj bosanske vladare dodaj brojevima od 1 do 9 prema vremenu vladavine:
Stjepan Ostoja	_____	
Stjepan Tomaš	_____	
Tvrtko II	_____	
Stjepan Dabiša	_____	9
Stjepan Ostojić	_____	
Tvrtko II	_____	
Jelena Gruba	_____	
Stjepan Tomašević	_____	
Tvrtko I Kotromanić	_____	
19. Kada je i ko osvojio srednjovjekovnu Bosnu i šta je bilo sa njenim kraljem? _____
_____ 5

Osvojeno bodova _____

ocjena _____

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

V TEST

Prezime i ime _____ razred _____ datum _____

1. Posljednjeg cara Zapadnog rimskog carstva _____ porazio je germanski plaćenik _____, godine _____. Taj događaj smatra se kao kraj _____ vijeka i početak _____ vijeka. 5
2. Srednji vijek se dijelio na _____ od ____ do _____, _____ od ____ do _____ i _____ od ____ do _____. 9
3. Onaj koji dijeli zemlju u srednjem vijeku zvao se _____, a onaj koji uzima zvao se _____. 2
4. Osnivač Franačke države bio je _____ iz dinastije _____ u _____ st. Najznačajniji vladar bio je _____ iz dinastije _____ u _____ st. 6
5. Karlo Veliki krunisan je za _____ u _____ godine _____. 3
6. Nakon smrti Karla Velikog Franačka država se _____ i sporazumom u _____ godine _____ podijeljena je na _____. 6
7. Prvi zamkovi građeni su u _____ st. od _____, a kasnije od _____ u _____ st. 4
8. Upiši događaje! 622. godine _____ 15. juni 1215. _____ i 1122. godine _____ 3
9. Crkveni raskol desio se _____ godine. Crkva se podjelila na _____ (_____) sa sjedištem u _____, i _____ (_____), sa sjedištem u _____. 7
10. Naziv Bizantija dobio je od _____ u _____ st. Bizantiju su prvi put osvojili _____ u _____ ratu i dali joj naziv _____ carstvo. 5
11. Najznačajniji vladar Bizantije zvao se car _____ koji je sagradio _____. 2
12. Kulturni napredak u vrijeme Karla Velikog zvao se _____ a proučavala su se djela _____ pisaca i filozofa. 2
13. Dolazak Dominikanaca u Bosnu veže se za _____ godinu, a Franjevac za _____ godinu. 2
14. Investitura je _____. 2

15. Stogodišnji rat se vodio između _____ i _____. 2
16. Sjedište dinastije Omejida bilo je u _____, a Abasida u _____. 4
17. Arapsko stanovništvo se dijelilo na _____ i _____. 4
18. Napiši događaje! 570. godina _____, 610. godina _____. 2

Osvojeno bodova _____

Ocjena _____

PRIMJER TESTA ZA TAKMIČENJE (BEZ OBAVEZE NJEGOVE PRIMJENE NA TAKMIČENJU)

VI TEST

Prezime i ime _____ razred _____ datum _____ bodovi _____

1. Kada se Bosna prvi put spominje (upisati ime pisca, njegovo djelo i stoljeće) _____
_____ 7

2. Društvo se u Bosni dijelilo na _____ (_____)
i _____ (_____). 10

3. Baština je _____ 4

4. Naziv skupštine u Bosni bio je _____ i pravo učešća imali su _____
_____. 4

5. Prvi poznati vladar Bosne bio je ban _____ i vladao je _____ dijelovima. 4

6. Najznačajniji dokument Bosne bio je _____ napisana _____ godine.
Original se danas čuva u _____. 3

7. Kulin ban je Bosnu proširio na _____ 4

8. Bilinopoljska izjava potpisana je _____ godine između _____ a tada se Kulin ban
prividno odrekao _____. 4

9. Privredni uspon Bosna je doživjela za vrijeme bana _____ kada su se u Bosni
otvarali _____ u kojim su radili rudari _____ koji su došli iz _____. 4

10. Prva kovnica novca bila je u _____ za vrijeme vladavine _____
a novac se zvao _____. 3

11. Prvi krunisani kralj Bosne zvao se _____ a krunisanje je bilo _____ godine u _____
kod _____ ili u _____ kod _____. 6

12. Hercegovina je dobila naziv po tituli _____ koju je _____ godine uzeo _____
a do tada se ta zemlja zvala _____ zemlja. 4

13. Vjernici Crkve bosanske dijelili su se na _____. 4

14. Tri moćne feudalne porodice u Bosni bile su _____ 6

15. Stećci su _____ a nekropole su _____ 4

16. Posljednji Bosanski kralj _____ zarobljen je _____ godine u _____
a pogubljen je u _____ i taj događaj se smatra kraj _____. 5

17. Iz Bosne se izvozilo _____ 5

A u Bosnu se uvozilo_____5

18.Poredaj sve vladare srednjovjekovne Bosne hronološkim redom!

Bosanski banovi su_____6

Bosanski kraljevi su_____8

Osvojeno bodova_____

Ocjena_____